
Interessant om Norges pandemihåndtering

ANMELDELSER

SIRI FUGLEM BERG

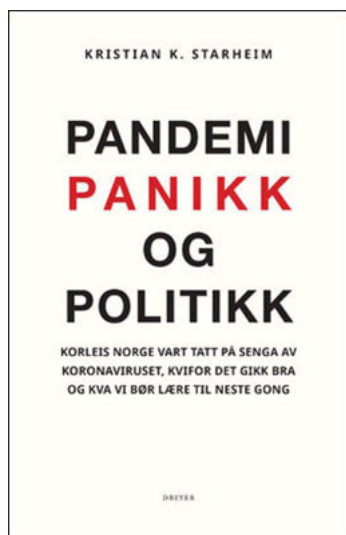
Dr.med, spesialist i anestesi og samfunnsmedisin
Gjøvik kommune

Kristian K. Starheim

Pandemi, panikk og politikk. Korleis Norge vart tatt på senga av koronaviruset, kvifor det gikk bra og kva vi bør lære til neste gong

208 s., Dreyers forlag, 2023. NOK 305

ISBN 9788282656894

Kristian K. Starheim har bakgrunn innen molekylærbiologi og vitenskapsfilosofi. Han var ansatt ved NTNU, Trondheim da pandemien brøt ut. Dette er hans første bok, som er skrevet på vakkert og luftig nynorsk og er tilgjengelig for lek og lærd.

Forfatteren har satt seg grundig inn i koronapandemiens gang, med referanser til faglitteratur, bøker, rapporter og personlige intervjuer med helsetopper. Boken er delt inn i flere kapitler og underkapitler.

I innledningen hevder Starheim at Norge var for dårlig forberedt og at han vil stille kritiske spørsmål til Norges respons på trusselen. Han gir en god innføring i norske myndigheters gjøren og laden i tiden fra nyheten om et nytt virus i Kina kom til Erna stengte ned. Pandemiens historie er omtalt, og forfatteren gir en enkel innføring i immunologi og epidemiologi. Han har også lagt ved gode begrepsforklaringer.

Smittevern og beredskap internasjonalt og nasjonalt vies et kapittel, og det diskuteres også om de siste tyve års hendelser burde ha ført til at Europa var forberedt på flere typer virus. Beredskapsplanene våre hadde kun fokus på influensavirus, og med vaksinasjon som hovedtiltak.

Norge og Sverige håndterte pandemien svært ulikt og opplevde med det forskjellig utfall. Dette beskrives inngående i hvert sitt kapittel, med fokus på blant annet rollefordelingen mellom folkevalgte og utøvende myndigheter. Der Folkehelseinstituttet i Norge kun har rådgivende funksjon, har Folkhälsomyndigheten operativt ansvar. Vi opplevde konflikter mellom forskjellige helseforvaltningsnivåer, mens svenske politikere overlot avgjørelsene om tiltak til statsepidemiologen Anders Tegnell og Folkhälsomyndigheten.

I de videre kapitler diskuteres virusets potensial til å skape en farligere pandemi, økonomiske betraktninger rundt tiltak og sykdomsbyrde og den sosiale slagsiden av begge.

Starheims vurderinger av vår respons og vår fordeling av faglig og politisk makt og myndighet er interessant, spesielt sammenliknet med svenske forhold. Trygghet og tillit hos befolkningen veide tungt, noe våre politikere måtte ta hensyn til i større grad enn de faglige rådgiverne.

Boken er ingen lærebok, men anbefales alle som syntes det var spennende å følge koronapandemiens utvikling. 298 sider er ikke nok til å gå i dybden, men her er det nyttige tanker å ta med seg i videre beredskapsarbeid.

Publisert: 12. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0851
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. mars 2026.